

OMTRENT HET BOUWKUNDIG ERFGOED VAN OOSTENDE

Foto CW

Op de vroegere stadswallen werd de eens zo beroemde zeedijk van Oostende aangelegd.

Na een eerste bijdrage onder deze titel in onze vorige uitgave, waren de reacties hierop zo groot, dat we besloten nogmaals op dit thema terug te komen. Het bouwkundig erfgoed van de badstad Oostende blijkt immers zeer veel mensen te boeien.

Een opmerking die wij alvast bij het begin van dit tweede deel over het bouwkundig erfgoed van Oostende willen maken is alvast deze: veel van wat Oostende nu nog rest heeft deze stad te danken aan de illustere (soms ook omstreden) figuur van Leopold II. Zijn liefde voor deze stad was zo groot dat hij besloot om Oostende van vissersstadje om te toveren tot een luxe-badplaats van internationale allures. Op een gegeven moment groeide Oostende onder impuls van Leopold II uit tot de meest gerenommeerde badplaats ter wereld. Nog voor de Franse badplaatsen aan de Côte d'Azur in de mode waren, kwamen de groten der aarde naar Oostende. De «Kaiser», Duitse prinsen en prinsessen, Oostenrijkse aartshertogen, Russische prinsen, Hongaarse gravinnen, de Koning van Spanje, de Koningin van Enge-

land, de Franse President, de Khedive van Egypte, de Radjah van Sirmoor, zij allen, gaven elkaar rendez-vous in Oostende.

Leopold II was de grote urbanist, de grote toeristische promotor van Oostende. Dankzij hem kreeg deze stad ooit de titel «Koningin der Badsteden».

Toen al, en dat bewijst de enorme visie van die man, zorgde hij ook voor «ruimte» en «groen» in en rond de stad. Het Maria Hendrikapark, Leopoldpark, Stefanie- en Clementinaplein hebben wij te danken aan Leopold II.

Een visie van hem die nog steeds brandend aktueel is tot betrekking van het leefmilieu en het toerisme van deze stad luidde overigens als volgt.

«Oostende heeft een tekort aan groen en bloemen en aan enkele monumenten. De badsteden aan de Engelse en Franse kust zijn schilderachtig van nature uit, met hun steile rotsen, terreinplooiën en hun overvloed aan bomen. Oostende kan de strijd met zijn rivalen slechts aanbinderen als het ze navolgt, onder meer door het aantal tegen de zeewind beschutte aanplantingen te vergroten».

Het enige wat we Leopold II kunnen verwijten is het feit dat hij er niet aan heeft gedacht om in een opvolging te voorzien met evenveel visie, ondernemingszin, geldmiddelen maar vooral liefde voor deze stad als hijzelf.

Wij zijn verre van royalisten, maar kan een Oostendenaar anders dan loyaal denken over deze man?

Van d'Horloge tot de Galeries

De Albert I Wandeling is in Oostende de belangrijkste wandel- en ontmoetingsplaats, zowel voor de toeristen als de kustbewoners zelf. Vooral het gedeelte tussen de Oosthelling (Petit Nice) en de Kimmelbergstraat (d'Horloge) is een echt trekpleister voor levensgenieters en allen die houden van zee en strand. Talloze terrasjes accentueren het mondaine karakter van dit zeedijkgedeelte dat ontstond bij de opbloei van Oostende als toeristisch kuuroord. De dag van vandaag tellen we op dit zeedijkdeel niet minder dan 22, wat je zou kunnen noe-

Hier Leopold II op de zeedijk omstreeks 1900. De Koninklijke Galerijen waren nog niet gebouwd zoals duidelijk blijkt uit deze prentkaart.

Deze beide huizen aan het Prinses Clementinaplein vormen een prachtig geheel. Het is een soort woningen dat mede bepaald door de aanwezigheid van groenvoorziening zeer in de markt ligt.

Tussen deze « Venetiaanse Galerijen » en het ruitersstandbeeld van Leopold II bevindt zich op een oude duinheuvel de nieuwe Koninklijke Villa (nu restaurant), die door middel van een recent gebouwde galerij van de zeedijk wordt afgescheiden.

Nu komen we aan het monument dat ter ere van Leopold II in 1931 onthuld werd. Dit gedenkteken bestaat eigenlijk uit drie delen. Het beeld van Leopold II te paard is daar de top van.

Daaronder bemerkt men twee nogal overdadig aandoende beeldgroepen (kinderen zijn er bang van), die symmetrisch geplaatst zijn aan weerszijden van het koningsbeeld. De linker beeldengroep is de « Dank der Kongolezen » voor hun bevrijding door Leopold II, uit Arabische slavernij, het rechtse beeld is een huldebteoon van de Oostendse vissersbevolking. De drie bogen achter het Leopold II monument waarvan er twee toegang geven tot de zeedijk noemt men in de

men gezellig tot wat exclusievere tea rooms aan met namen zoals Chamonix, St. Malo, Zeebries, New Savarin, Venerande, Basque, Apero, Chevalier, Deauville, Gloria, Ocean, Splendid, Vandenberghe, Cappuccino enz...

Wie verder wandelt dan de Kemmbergstraat, voorbij « d'horloge » dus, ontmoet onmiddellijk majestatische monumenten uit het glorieuze verleden van Oostende.

Op de hoek van de Parijsstraat en de zeedijk bevinden zich de sierlijke « Venetiaanse Galerijen ». Leopold II zelf legde op 6 april 1900 de eerste steen voor de bouw van dit neoklassieke bouwwerk. De « Venetiaanse Galerijen » waren een ontwerp van de architect Henri Maquitt. Ze werden voltooid in 1901.

Het gebouw is L-vormig. Het westelijk uiteinde op de zeedijk bevat een sierlijk, gekroond'torentje. De grote rondbogen vensters zijn van elkaar gescheiden door sierlijke ruiten.

De unieke wandelgalerij tussen de Koninginnelaan en de Wellington Hippodroom werd gebouwd tussen 1904 en 1906.

Deze prachtige galerij, dit fascinerende stukje Oostends bouwkundig erfgoed, verkeert alles behalve in schitterende staat. De zeedijk is nochtans het visitekaartje van deze kuststad.

volksmond « de drie gapers ».

Voorbij « de drie gapers » beginnen de prachtige Koninklijke Gaanderijen. Ze zijn een unicum in de wereld.

Aan de Franse architect Charles Girault had Leopold II de opdracht gegeven om een overdekte galerij te bouwen tussen de Koninginnelaan en de Wellington Hippodroom, teneinde de toeristen toe te laten te genieten van de zeelucht zonder blootgesteld te zijn aan minder goede weersomstandigheden. De bouw er-

van duurde van 1904 tot 1906 en werd door Leopold II gefinancierd. Deze Koninklijke Galerijen, totaal 350 meter lang zijn samengesteld uit een open zeezijde en een gesloten galerij en vier lokalen op de uiteinden, de zogenaamde salons. De stijl is neoclassicistisch geïnspireerd. Hier dient opgemerkt dat deze Koninklijke Galerijen die een pronkstuk zouden kunnen zijn van Oostende in een alles-behalve goede staat verkeren. Ze zijn vuil en helemaal niet onderhouden. Aan deze Venetiaanse- en Koninklijke Galerijen hebben we nochtans te danken dat dit zeedijkgedeelte niet werd volgebouwd met flats. Een eindje verderop immers begint weer de betonnen muur met glasraampjes die onafgebroken doorloopt tot de dorpstraat te Mariakerke.

Van de «squares» naar 't Bosje

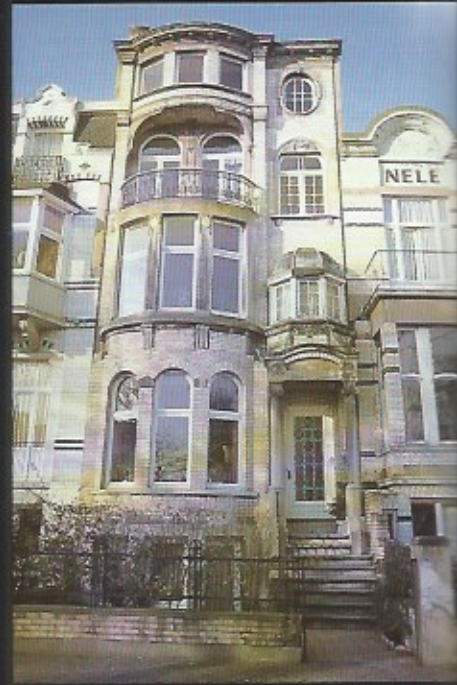
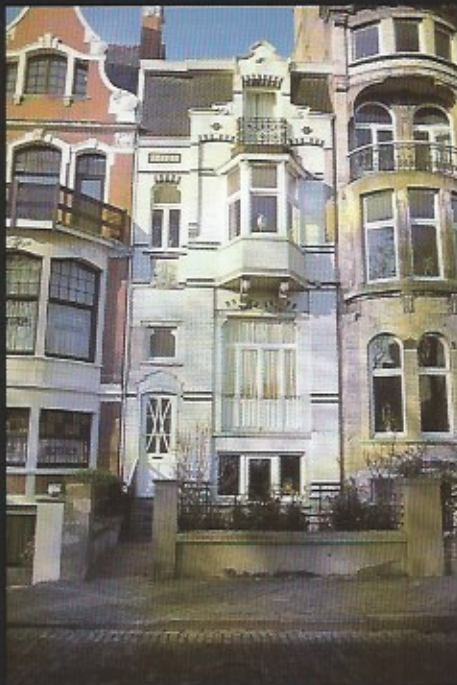
Oude prentkaarten liegen er niet om, de oorspronkelijke Koninginnelaan (Avenue de la Reine) was een straat met een echte belle époque sfeer. Zo had Leopold II deze straat ook gepland. Daarvan rest ons de dag van vandaag niets meer. Tenzij... het café Chatelet op de hoek van de Koninginnelaan en de Nieuwpoortsesteenweg.

Eens over het drukke kruispunt van Petit Paris treffen we links en rechts van de Koninginnelaan de twee «squares» aan. Respektievelijk het Prinses Stefanie- en het Prinses Clementinaplein.

Het zijn twee idyllische parkjes met rondom residentiele bewoning. Dit stille stukje Oostende van rond de eeuwwisseling is vrij goed bewaard gebleven en daarvan getuigen ondermeer ook de gevels van een aantal typische herenhuizen. Dat wonen in een omgeving met groen de mensen bekoord wordt hier terdege bewezen. Ook de nabije Prinsenaan is daar een heel duidelijk bewijs van.

Terug in de Koninginnelaan komen we nu bij de voormalige Koninklijke Stallingen, gebouwd omstreeks 1904 op initiatief van Leopold II. Deze houten stallingen werden opgetrokken in Noorse stijl. Het gebouw werd echter slechts heel kortstondig als stalling gebruikt. Later vonden een kunstakademie en een technische school er onderdak. Sinds zo'n goede twintig jaar zijn de Noorse stallingen in gebruik als stedelijk sportcentrum.

Als we nu de Koninginnelaan volgen komen we in het vroegere Bois de Boulogne, nu het Maria Hendrikapark. Ook dit park werd aangelegd op initiatief van Leopold II. Het stadsbestuur van Oostende kreeg het als Koninklijke Schenking in bezit met tevens als taak te waken over de naleving van de inzichten van Leopold II, ten aanzien van dit gebied dat hij als verfraaiing van de stad en als natuurschoon bestemd had. Wat niet belette dat een gedeelte reeds aan de gemeenschap

Typische belle-époquevilla's gelegen aan het Prinses Clementinaplein te Oostende.

Twee details uit de boven afgedrukte gevels van deze voor Oostende zo karakteristieke villa's. Het is het bouwkundig erfgoed van Oostende maar wie hecht daar enige waarde aan? Gebrek aan interesse leidt tot slecht beleid.

ontrokken werd door een gedeelte te verkavelen voor de bouw van particuliere villa's. Van kortzichtigheid gesproken. CW.

Oude postkaarten van Oostende zijn tegen vergoeding welkom op de redactie van NOORDZEE MAGAZINE - Tel. (059) 26 79 27.

BEAUTY
SUN
SAUNA

FITNESS
& RELAX
CENTER

WELKOM IN TOP FIT CENTER

Merelstraat 16 - Lijsterstraat 15
8400 OOSTENDE 059/80.03.87

Elke dag
van 10-12 u. en
van 14-22 u.

op zaterdag van
10-12 u. en van
14-16 u. en
op zondag
van 10-12 u.